

ELŐTERJESZTÉS
A Képviselő-testület 2015. május 19-i rendkívüli nyilvános ülésére

- Tárgy:** A 2014. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenység átfogó értékelése
- Előterjesztő:** Dobó Zoltán polgármester
- Előkészítette:** Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoport
Pápainé dr. Németh Mária csoportvezető
- Megtárgyalja:** Humán Bizottság
- Meghívandók:** Veszprém Megyei Kormányhivatal, Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály
Szociális és Gyámügyi Osztály
Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet
Horváthné Németh Edit mb. igazgató

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló többször módosított 1997. évi XXXI. tv. (a továbbiakban: Gyvt.) 94.§ (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területen lakó gyermekek ellátásának megszervezése. A 94. § (2) bekezdése szerint a települési önkormányzat biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, valamint szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. A Gyvt. 92. § (2a) bekezdése szerint a települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni. A Gyvt. 94. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az a települési önkormányzat, amelynek területén 10.000 főnél több állandó lakos él, bölcsődét köteles működtetni.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése szerint a települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít.

Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a Gyvt. végrehajtására kiadott, a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete tartalmazza.

2013. január 1-jétől, a közigazgatási reform részeként átalakult a gyermekvédelmi rendszer is. A gyámhivatalok a megyei kormányhivatalok járási hivatalainak szakigazgatási szerveként működtek a tavalyi évben. A Gyvt., valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm.rendelet 1. §-a szerint a gyámhatóság feladat- és

hatásköreit jelenleg a települési önkormányzat jegyzője, a fővárosi és megyei kormányhivatal gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró hivatala (a tavalyi évben járási gyámhivatal), továbbá a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal (a tavalyi évben megyei kormányhivatal szociális és gyámhivatala) gyakorolja.

A települési önkormányzat jegyzője az alábbi feladat- és hatásköröket látja el:

- gyámhatósági ügyekben megkeresésre környezettanulmányt készít
- megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát,
- megállapítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetét,
- megállapítja az óvodáztatási támogatásra való jogosultságot,
- ellátja a törvényben vagy kormányrendeletben hatáskörébe utalt egyéb gyermekvédelmi és gyámügyi feladatokat.

Tapolca Város Önkormányzata saját vállalása alapján fenti ellátásokon túl a tavalyi évben a 29/2013. (XII. 21.) önkormányzati rendeletben meghatározott feltételek szerint rászorult gyermekek részére önkormányzati segélyt biztosított, továbbá a bölcsődei, óvodai, illetve iskolai étkezésének térítési díjához rendszeres pénzbeli támogatást nyújtott, a nyári szünidőben pedig minden évben megszervezte a rászoruló gyermekek napi egyszeri meleg ebédjének biztosítását.

2014-ben az általános igazgatási csoportvezető látta el a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményekkel, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításával, valamint az óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatokat. Az önkormányzati segély iránti ügyeket egy fő hatósági ügyintéző intézte hatósági feladatköre mellett, a gyermekétkeztetés térítési díjaihoz nyújtott önkormányzati segély ügyekkel pedig egy szociális ügyintéző foglalkozott meglévő munkaköre mellett.

2013. március 1-jétől Gyulakeszi és Raposka községek csatlakozásával a két község lakóinak gyermekvédelmi feladatai is az Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoportjához kerültek. A két község lakosainak gyermekvédelmi ügyeivel a körjegyzőségéről hivatalunkba érkezett kolléga foglalkozik.

A gyermekvédelmi feladatokkal kapcsolatos átfogó értékelés az előterjesztés mellékletét képezi. A melléklethez szükséges adatokat az Általános Igazgatási Csoport a korábbi évekhez hasonlóan összegyűjtötte a gyermekvédelemmel foglalkozó szervektől.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést megvitatni szíveskedjék.

HATÁROZATI JAVASLAT

Tapolca Város Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2014. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységről készült átfogó értékelést elfogadja.

Tapolca, 2015. május 14.

Dobó Zoltán
polgármester

TAPOLCA VÁROS 2014. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI TEVÉKENYSÉGÉNEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELÉSE

Tapolca város lakosság száma évről évre fokozatosan csökkenő tendenciát mutat:

2014. december 31-én az állandó lakosok száma:	16.326 fő
2013. december 31-én	16.499 fő
2012. december 31-én	16.469 fő
2011. december 31-én:	16.747. fő,
2010. december 31-én	16.849 fő,
2009. december 31-én	16.965 fő,
2008. december 31-én	17.023 fő,
2007. december 31-én	17.119 fő volt

Az összes lakosból a 18 éven aluliak száma is minden évben csökken. A gyermek, illetve fiatalok lélekszáma városunkban az alábbiak szerint alakult az elmúlt években:

2014. december 31-én 2697 fő, ebből a 0-14 évesek száma: 2118 fő,
2013. december 31-én 2773 fő, ebből a 0-14 évesek száma: 2138 fő
2012. december 31-én 2801 fő, ebből 0-14 évesek száma: 2145 fő,
2011. december 31-én 2698 fő, ebből 0-14 évesek száma 2190 fő,
2010. december 31-én 3000 fő, ebből 0-14 évesek száma 2248 fő,
2009. december 31-én 3121 fő, ebből 0-14 évesek száma 2309 fő,
2008. december 31-én 3277 fő, ebből 0-14 évesek száma 2336 fő.

A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT FELADATAI

Pénzbeli és természetbeni ellátások

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 18. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapít meg. Az ellátások nyújtásának helyi szabályait tavaly Tapolca Város Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális és gyermekvédelmi igazgatásról és ellátásokról szóló 29/2013. (XII. 21.) önkormányzati rendelete tartalmazta. A Gyvt. 19., 20., 20/A. és 21.§-ai rendelkeznek a gyámhatóság, azaz a jegyző által kötelezően biztosítandó pénzbeli és természetbeni ellátásokról.

A gyermekvédelmi feladatokat 2014-ben az Önkormányzati és Igazgatási Iroda Általános Igazgatási Csoportja végezte el. A csoportvezető látta el a rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel, a hozzá kapcsolódó pénzbeli ellátásokkal, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapításával, továbbá az óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatokat. Ellátta továbbá a nyári gyermekétkeztetéssel kapcsolatos feladatokat (pályáztatás, szerződéskötés, szervezés, elszámolás). Az étkeztetés lebonyolításában a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat két munkatársával működött együtt.

Az önkormányzati segély iránti ügyeket egy fő hatósági ügyintéző intézte hatósági munkaköre mellett. A gyermekétkeztetés térítési díjaihoz adott önkormányzati segély ügyekkel egy fő szociális ügyintéző foglalkozott. 2014. augusztusában és 2014. novemberében egy fő szociális ügyintéző végezte a csoportvezetővel a rendszeres

gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó, gyermekenként 5.800,- Ft értékű Erzsébet-utalványok megrendelését és kiosztását.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A 2014. évben 563 gyermek számára állapítottunk meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot. Elutasításra 24 család 33 gyermekét érintően került sor. Az elutasított kérelmek közül hármat nagykorúvá vált fiatal felnőtt terjesztett elő. Közülük kettő fiatal felnőtt kérelme nem felelt meg a 20. § (2) bekezdésében előírt feltételeknek, egy fiatal felnőtt pedig a Gyvt. 19. § (7) bekezdésében írt mértékű vagyonnal rendelkezett. A kiskorú gyermekeket nevelő családok esetében az elutasítás indoka – egy kivétellel – az volt, hogy a családban az egy főre jutó havi nettó jövedelem meghaladta a Gyvt. 19. § (2) bekezdésében előírt jövedelemhatárt. Egy szülő pedig véletlenül a korábbi jogosultság időtartamát megelőzően négy hónappal terjesztette elő kérelmét, holott erre a fennálló jogosultság megszűnését megelőző három hónappal van mód. Fellebbezést egyik elutasító határozat ellen sem terjesztettek elő az ügyfelek. 13 gyermek esetében került sor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megszüntetésére az ügyfél kérelme alapján. 12 gyermeknél a szülő maga kérte az ellátásra való jogosultság felülvizsgálatát, mivel élethelyzetében, jövedelmi viszonyaiban olyan jellegű pozitív változás állt be, mely miatt a jogosultság megszüntetésére került sor. Egy esetben pedig másik városba költözés okán kérte a jogosult a kedvezmény megszüntetését.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása nem jelent tényleges pénzbeli támogatást. A kedvezményben részesülők a kézhez vett határozattal többfajta támogatást vehetnek igénybe: gyermekétkeztetés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő, valamint a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett gyermek után az intézményi térítési díj 100%-át, nappali tagozaton középfokú tanulmányokat folytató, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után az intézményi térítési díj 50%-át kedvezményként kell biztosítani. Ezen kívül az iskolákban ingyen biztosítják számukra a tankönyveket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők évente két alkalommal, augusztus és november hónapban egyszeri kiegészítést kapnak. A Gyvt. előírásai szerint az alkalmanként és gyermekenként 5.800,- Ft értékű kiegészítést nem készpénzben, hanem Erzsébet-utalvány formájában kell biztosítani a családoknak. A magas postaköltség miatt tavaly augusztusban is és novemberben is előre meghirdetett időpontban személyesen adtuk át az ügyfeleknek az Erzsébet-utalványokat.

Önkormányzati segély

Az önkormányzati segély az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő, létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, gyermeket gondozó családok részére, illetve az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése érdekében a nevelésbe vett gyermek családjára részére nyújtott támogatás, melynek részletes feltételeit a fentiekben már említett 29/2013. (XII. 21.) önkormányzati rendelet tartalmazta tavaly.

A kérelem benyújtásának leggyakoribb indoka volt, hogy a szülő a napi megélhetéshez kérte az önkormányzat segítségét. Számos család terjesztett elő azért kérelmet, mert nem tudta a gyermek iskolába járásához szükséges körülményeket (tanszerek, tankönyv, bérlet, stb.) biztosítani. A 2013-as évhez hasonlóan egy gyermek részére tavaly is önkormányzati segély

keretében kifizettük a Szín-Vonal Alapfokú Művészeti Iskola tandíját. A támogatás nélkül a tehetségesen rajzoló gyermek nem tudott volna az intézmény munkájában részt venni, őt és testvérét egyedül nevelő édesanyja ugyanis önerőből nem tudta volna kifizetni a tandíjat. 3 családban a gyermekek számára szükséges gyógyszerek megvételéhez nyújtottunk támogatást. Két családban nyújtottunk segítséget a gyermeknek szükséges tápszer megvételében. Tavaly 3 gyermek szemüvegének megvétele jelentett olyan terhet a családnak, mely miatt hozzánk fordultak segélyért. Negyven családnak segítettünk a gyermekek tanszereinek megvételében. Harminc család téli tüzelő megvásárlásához kért segélyt. Egy unokáját egyedül nevelő nagymama decemberben természetben támogatásként egy kocsit tüzelőt kapott természetbeni juttatásként. Egy család kertműveléshez kért és kapott segítséget. A helyi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal szorosan együttműködve a nyolcgyermekes család a segélyt vetőmagra és palántákra költötte. Egy rákbetegségből meggyógyult kisfiú részére pedig Tapolca Város Polgármestere az általa óhajtott kalózos kiságy vételárát biztosította önkormányzati segély keretében.

A 2014. évben **160 család** részére nyújtottunk pénzbeli támogatást, melyre **1.666.000,- Ft-ot** használtunk fel. A 160 család tavaly 209 kérelmet terjesztett elő az Általános Igazgatási Csoportnál, azaz volt olyan család, amelyik tavaly több alkalommal is segítséget kért. Az egy családra jutó támogatás összege 10.413,- Ft volt.

Önkormányzati segély iránti kérelem **3 esetben** került elutasításra. Az elutasítások indoka az volt, hogy a kérelmek nem feleltek meg az önkormányzati rendeletben előírt feltételeknek. A három elutasításon kívül pedig 1 esetben pedig meg kellett szüntetnünk az eljárást, miután az ügyfél nem tett eleget a hiánypótlási felhívásban előírtaknak.

A korábbi évekhez hasonlóan 2014-ban is valamennyi jogos és megalapozott kérelem esetén megállapítottuk a támogatást a kérelmező családnak. Az elutasítások száma a benyújtott 209 kérelemhez viszonyítva elenyésző, az elvégzett környezettanulmányok megalapozták a döntések jogosságát. Bizonyítja ezt az is, hogy fellebbezésre nem került sor.

Gyermekétkeztetés

A városban a gyermekétkeztetés a bölcsőde, óvodák illetve iskolák keretében megoldott. Valamennyi intézmény részére a Tapolcai Diák- és Közétkeztető Kft. szállítja a gyermekek életkorának megfelelően előállított ételt, melyet a gyermekek az intézményekben kialakított ebédlőkben fogyasztanak el.

A Kft. lehetőséget biztosít diétás étkezés igénybevételére, továbbá egészséges étkezést tudnak biztosítani az ételallergiában (pl. tej, szója) szenvedő gyermekek részére is.

A Gyvt. 148. §-a értelmében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményezett bölcsődés és óvodás korú gyermekek valamint az általános iskola 1-8. osztályába járó, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek után a szülőknek nem kellett térítési díjat fizetni.

Az előzőekben említett önkormányzati rendelet alapján az elmúlt évben 49 gyermek kapott segítséget intézményi térítési díjának kifizetéséhez 868.716,-Ft összegben. Gyermekenként átlagosan 17.728,-Ft támogatást fordítottunk étkezési térítési díj támogatásra. A támogatás megállapítása esetén az étkezést biztosító intézmény által kiállított számlán feltüntetett térítési díjat havonta utaltuk az intézmény számlájára. Elutasítás 1 esetben történt, a támogatásra jogosultság feltételeként megállapított jövedelemhatár túllépése miatt. A kérelem elutasítása két gyermeket érintett.

Önkormányzatunk a 2014. év nyarán, a tanítási szünetben 54 napon keresztül 50 gyermek számára biztosította ingyenesen az ebédet. Azon gyermekek juthattak ilyen módon napi egyszeri meleg ételhez, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek. Az ételt a Diák- és Közétkeztető Kft. készítette el 500,- Ft-ért és szállította önkormányzatunknak. Sikeres pályázat eredményeként 23 gyermek étkeztetéséhez adagonként 440,- Ft támogatást sikerült támogatást elnyernünk. A több gyermek étkeztetését az Önkormányzat költségvetéséből fizettük ki. Erre a célra mintegy 800.000,- forintot fordítottunk. A rászorulóknak a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál juthattak hozzá hetente egyszer ebédjegyeikhez. A támogatás nagy segítséget jelentett a részt vevő családok számára, hiszen sokan sajnálatos módon csak ilyen módon tudták biztosítani a nyári szünetben gyermekeik meleg ebédjét.

Felügyeleti ellenőrzések tapasztalatai:

Az Önkormányzat gyermekvédelmi, gyámhatósági tevékenységét érintő ellenőrzés 2014. évben nem volt.

Gyermekjóléti alapellátások

A Gyvt. 38. §-a értelmében az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez.

Az alapellátások körébe az alábbi szolgáltatások tartoznak:

- gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekjóléti szolgálat útján,
- gyermekek napközbeni ellátása – bölcsőde, hetes bölcsőde, családi napközi, családi gyermekfelügyelet, házi gyermekfelügyelet, alternatív napközbeni ellátás.
- gyermekek átmeneti gondozása – helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona, befogadó szülő.

Az előzőekben felsoroltak közül Tapolcán a gyermekjóléti szolgálat és a bölcsőde áll a szülők és a gyermekek rendelkezésére. Városunkban a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet gondoskodik e két szolgáltatás biztosításáról.

Gyermekjóléti szolgáltatás

A Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézet 2013. június 30. napjáig Tapolca Város Önkormányzatának fenntartásában volt. A szociális és gyermekvédelmi feladatok hatékonyabb ellátása érdekében Tapolca Város és Raposka Község Önkormányzata 2013. július 1-jétől létrehozta a Tapolcai Alapszolgáltatási Intézményi Társulást, mely egy jogi személyiséggel rendelkező társulás. Megalakulásának időpontjától a Társulás tartja fenn a Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézetet. A Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat az intézet önálló szakmai egységeként működik. A Szolgálat gondozási, szolgáltatási, valamint szervezési tevékenységet folytat Tapolca város közigazgatási területén, illetve 2010. március 17. napjától Raposka községben is. Tekintettel arra, hogy Raposkán nagyon alacsony az esetszám, ezért ott kihelyezett fogadóórát nem tart a Szolgálat.

Személyi és tárgyi feltételek

A Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Szolgálat közös telephelyen működik, így a feladatellátás tárgyi és technikai feltételei azonosak e két szolgáltatás nyújtásánál. A gyermekjóléti szolgáltatás önálló szakmai egységben, szoros együttműködésben dolgozik a Családsegítő Szolgálattal.

Az intézmény a város központjában található, a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatal udvarán található épületben. Mindkét szakmai csoport rendelkezik irodahelyiséggel és interjúszobával, amelyek biztosítják az egyéni esetkezelés során a bizalmas beszélgetést és a nyugodt adminisztrációs tevékenységet. Az adományok gyűjtésére egy kisebb méretű raktár áll rendelkezésre. Tapolca Város Önkormányzata a tavalyi évben lehetővé tette az intézmény könnyebb megközelítését. Az intézmény bejárata felől elhelyezett sövény eltávolításával és a kerítés megbontásával a Közös Önkormányzati Hivatal hátsó udvarából könnyebben megközelíthető a bejárat. Az Önkormányzat elvégezte az intézmény akadálymentesítését is és felmérte az intézmény nyílászáróinak állapotát egy későbbi nyílászárócsere lebonyolítása érdekében.

A szakmai munkát személyi számítógép, zárható iratszekrények, vonalas telefon, mobiltelefon, fényképezőgép, projektor segíti. A Szolgálat a kiscsoportos közösségi programokat saját épületben, a nagyobb célcsoportot érintő rendezvényeket a Tapolcai Közös Önkormányzati Hivatal udvari tanácsstermék igénybe vételével, illetve a Belvárosi Irodaház helyiségében tudja lebonyolítani. Nyertes pályázat segítségével társasjátékok, szabadtéri játékok, játszóházi eszközök segítik a preventív szabadidős programok színvonalas megvalósítását.

A gyermekjóléti szolgáltatást 2014-ben 3 főállású családgondozó látta el. 2011. novemberétől vezető családgondozó-tanácsadó segíti a szakmai munkát.

Alapellátás keretében 2014-ben 135 gyermeket gondozott a Szolgálat, ebből egy raposkai családot. 35 gyermek esetében az egyszeri segítségnyújtás, tanácsadás elegendőnek bizonyult. 2014-ben 50 gyermek esetében vált szükségessé a védelembe vétel.

A kezelt problémák típusai: gyermeknevelési 34 fő, gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség 31 fő, anyagi (megélhetéssel, lakhatással összefüggő) 29 fő, családi konfliktus 28 fő, szülői elhanyagolás 20 fő, szülő vagy család életvitele 14 fő, családon belüli bántalmazás 5 fő, szenvedélybetegség 6 fő.

4 válsághelyzetben levő várandós anya esetében volt szükség szorosabb együttműködésre a védőnői szolgálattal.

A Szolgálat 2014-ben 13 fő nevelésbe került gyermek vér szerinti szüleinek gondozását végezte. A családgondozók közreműködtek a szülők életkörülményeinek javításában, a szülő-gyermek közötti kapcsolat helyreállításában.

Problémát jelent, hogy a gyermekek átmeneti gondozása nem megoldott a városban. A környező városokban működő otthonok (pl. Ajka, Veszprém) ellátási területe csak a székhely település területére terjed ki, így nem egyszerű feladat a rászoruló családoknak segítséget nyújtani. Megoldást egy Tapolcán működő családok átmeneti otthona jelentene.

A tavalyi évben a Veszprémi Érsekség Családpasztorációs Irodájával és a Római Katolikus Plébániával erősítették a kapcsolatot, kezdeményezték pszichológiai segítségnyújtás

megvalósulását. Minden hónap első csütörtöki napján telefonos egyeztetést követően Berkes János pár- és családterapeuta fogadja a pszichés problémákkal küzdőket.

Tavaly a „Karógörbítő program” keretében a Szolgálat koordinálásával az iskolai közösségi szolgálatban részt vevő gimnazisták általános iskolás diákokat készítettek fel a pótvizsgára. A nyári szünetben minden kedden ingyenes szabadidős tevékenységeket szerveztek a program nélkül maradt tapolcai és raposkai gyerekek részére. A helyi lehetőségeket felhasználva az iskolai közösségi szolgálatban részt vevő gimnazisták, önkéntesek, és számos más pedagógus, intézmények és civil szervezetek is nagyban hozzájárultak a „Vidám Vakáció” programsorozat eredményességéhez.

Az Alkohol és Drogsegély Ambulancia Noszlopi Rehabilitációs Intézetének vezetőjével együttműködve a Batsányi János Gimnáziumban és a Széchenyi István Szakközépiskolában drogmegelőzést célzó csoportos beszélgetést szerveztek a rehabilitációban részt vevő szenvedélybeteg fiatalok bevonásával.

Tavaly számos adományt tudtak közvetíteni a rászorulóknak részére. A Lipóti Pékség jóvoltából tavaly 3 hónapig lehetőség volt arra, hogy a megmaradt péksütemények a Hajléktalan Szálló lakóihoz, illetve a rászorulókhöz kerüljenek.

A Szolgálat a Szülői Klubon keresztül igyekszik segítséget nyújtani a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelő szülőknek. Jelenleg 10 család próbálja egymással megosztani a sajátos nevelési igényű gyermekek mindennapjai során szerzett tapasztalatait.

A gyermekjóléti szolgálathoz érkező jelzések száma a következőképpen alakult az utóbbi három évben: 2012-ben 188 jelzés, 2013-ban 154 jelzés, míg 2014-ben 161 jelzés érkezett. A jelzések az alábbi szervektől érkeztek:

Egészségügyi szolgáltató:	21 jelzés
ebből védőnői jelzés:	21 jelzés
Személyes gondoskodást nyújtó szoc. ellátás:	15 jelzés
Napközben gyermekellátást nyújtó:	8 jelzés
Közoktatási intézmény:	81 jelzés
Rendőrség:	24 jelzés
Pártfogó felügyelet:	7 jelzés
Állampolgár:	1 jelzés
Önkormányzat, jegyző, gyámhivatal:	4 jelzés

Az iskolai gyermekvédelmi felelős státusz átalakulásával szükségessé vált, hogy az osztályfőnökökkel is erősítsék a személyes kapcsolatot a családgondozókkal. 2014-ben a Szolgálat bemutatkozott a Bárdos Lajos Általános Iskola tagintézményeiben. 2014. májustól a tanév végéig minden héten 1 órában a gyermekjóléti szolgálat családgondozója elérhető volt a pedagógusok és a diákok számára.

A Szolgálat feladatai közé tartozik a helyettes szülői hálózat szervezése. A városban évek óta nem működik helyettes szülő.

Az „Egy cipősdoboznyi szeretet” elnevezésű jótékonysági megmozdulás tavaly is sikeres volt, számos hátrányos helyzetben élő gyermek karácsonyát tették örömtelivé az így kapott ajándékok.

A családgondozók Csere-Bere szívességi kört kezdtek el működtetni azzal a céllal, hogy a tagok közötti ingyenes segítségnyújtásokat és cseréket segítsék elő, illetve a közösségi kapcsolatokat fejlesszék.

A Szolgálat nagy hangsúlyt fektet a családi kapcsolatokat erősítő programokra, ünnepekhez kötődő játszóházat, családi vetélkedőket, túrákat szerveznek. A programok hozadéka, hogy a részt vevő gyermekek és szüleik nyitottabbá és elfogadóbbá válnak a családgondozókkal szemben, mindez közvetett módon hozzájárul a családgondozási folyamat sikeréhez.

Gyermekek napközbeni ellátása

Bölcsőde

A bölcsőde, mint a gyermekjóléti alapellátás része, a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A Ringató Bölcsőde a Szociális és Egészségügy Alapellátási Intézet önálló szakmai egységként, 5 gyermekcsoporttal és 62 férőhellyel működik.

A Bölcsőde vezetését az Alapellátási Intézet igazgatóhelyettese és a vezető kisgyermeknevelő látta el tavaly. A gyerekek gondozását-nevelését 12 fő szakképzett kisgyermeknevelő látja el, 6 fő felsőfokú végzettséggel rendelkeznek. Munkájukat segíti 3 fő takarítónő, 1 fő mosóvarrónő, 1 fő karbantartó. A bölcsőde orvosi teendőit házi gyermekorvos látja el heti 4 órában.

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátását. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény kiemeli az olyan kisgyermek felvételi lehetőségét, akinek szociális- vagy egyéb ok miatt egészséges fejlődése érdekében szükséges a bölcsődei gondozás, nevelés.

Városunkban a szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet értelmében a bölcsőde működési engedélyében meghatározott ellátási területen állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező szülők gyermekei vehetők fel. A nem tapolcai lakosú, de tapolcai munkahellyel rendelkező szülők gyermekeinek felvételére akkor van lehetőség, ha a lakóhely szerinti települési önkormányzat vállalja az egy gyermekre jutó önkormányzati támogatás megfizetését.

A gyermek bölcsődébe történő felvételt a szülőn, nevelőn, gondozón kívül kezdeményezheti:

- gyermekjóléti szolgálat képviselője,
- körzeti védőnő,
- a házi orvos, házi gyermekorvos,
- szakértői- és rehabilitációs bizottság
- a szociális, ill. családgondozó
- a gyámhatóság.

2014-ben 4 gyermek nappali ellátását biztosították a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat javaslatára, a szülők nehéz anyagi körülményei miatt, valamint fejlődésük elősegítése érdekében.

A bölcsődei gondozás-nevelés a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. A kisgyermeknevelők és a szülők között az együttműködés érdekében fontos a kölcsönös bizalom kialakítása. Az intézmény közös programok szervezésével kínált alkalmat a beszélgetésre, egymás jobb megismerésére. A gyermekekkel közösen készülnek az

ünnepekre, minden évben rendeznek farsangi bált, gyermeknapot, várják a húsvéti, karácsonyi ünnepeket és ellátogat a gyermekekhez a Mikulás. Évente kétszer kerül megrendezésre az ún. Családi nap, ahol a szülők, a nagyszülők, a testvérek együtt tölthetnek el a gyerekekkel egy kellemes hangulatú kreatív délutánt. A kisgyermeknevelők minden reggel a gyermek átvételekor tájékoznak az otthon történekről, hazaadáskor beszámolnak a szülőknek a gyermek napi tevékenységéről. A felmerülő problémákat azonnal meg tudják beszélni. A szülők tavaly együttműködők voltak, a gyermekekkel kapcsolatos kéréseket teljesítették.

Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a helyettes szülői hálózat megszervezése és működtetése. Sajnos a hálózat létrehozása eddig nem történt meg, a feladatot vállaló és a feladat ellátására alkalmas személy hiányában.

Bűnmegelőzési program

Tapolca Város Önkormányzata **2007. évben fogadta el bűnmegelőzési koncepcióját**, mely jelenleg átdolgozás alatt áll. Az előzetes ütemtervek szerint az idén nyáron a képviselő-testület meg tudja vitatni az új koncepciót.

A jelenlegi bűnmegelőzési koncepció főbb célkitűzései:

- **A közterületek rendjének fenntartása, a jogsértések visszaszorítása.** A közterületen történő bűncselekményeket a lakosság közvetlenül érzékeli és védekezési lehetőségei is korlátozottak. Ezért egyik legfontosabb feladat a közterület és a nyilvános helyek rendjének biztosítása. Elkötelezett szándék kinyilvánítása annak érdekében, hogy a – bárki által igénybe vehető – közterületen az emberek biztonságban érezzék magukat éjjel és nappal egyaránt. Az adatvédelmi szabályok értelmezését követően a térfigyelő kamerarendszer újraindítása, szükség szerinti bővítése. Kis értékű tárgyi kommunikációs, képrögzítő eszközök beszerzése.
- **A külső városrészek, külterületeken az időszakos rendőri jelenlét biztosítása,** az odavezető utakon közlekedők figyelése.
- **A gyermek és fiatalkori bűnözés csökkentése.** Az említett korosztály célirányos preventív nevelésével a bűnözés utánpótlási bázisának csökkentése.
- **A droghasználat és kábítószer-bűnözés kezelése, megelőzése** érdekében a fokozott hatósági tevékenység mellett, széleskörű intézményi és társadalmi összefogás szükséges.
- **A családon belüli erőszak megelőzése, megtörtént esetek megfelelő kezelése.** Erőszakos családban felnövekvő gyermekben az erőszakra való hajlam átöröklődik. Kiemelten fontos a problémás családok segítése.
- **Az idős, egyedül élők fokozott védelme, biztonságuk növelése.** Az aktuális ügyektől elvonatkoztatva is szükséges az idősekről való gondoskodás, ennek részét kell, hogy képezze otthonuk védelme is.

- **Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés, az áldozat kompenzációja.** A leghatározottabb törekvéseink mellett is előfordulhat, hogy a város lakói közül áldozattá válnak. Segíteni kell az állami és civil áldozatvédelmi lehetőségek elérését, s koordinálni a veszélyekkel kapcsolatos korrekt és folyamatos tájékoztatást. Különösen fontos a tájékoztatás, a Tapolca Városi Televízió, a Tapolcai Újság által biztosítható lehetőségek kihasználása.
- **A Tapolcán fellelhető kedvezőtlen tendenciák visszaszorítása.** (Pl. közlekedési balesetek, gépkocsi feltörések, betöréses lopások, besurranások, rongálások, közterületi bűncselekmények, rablások, zsebtolvajlások, stb.) Különösen fontos a városi gyorshajtás mérséklése érdekében mobil sebességellenőrző tájékoztató készülék beszerzése, üzemeltetése.
- **A város közbiztonságának javításához szükséges rendszeres rendőri jelenlét biztosítása.** Gyors reagáló képesség az ellenőrzött bejelentéseket követően. A lehetőségek függvényében támogatni (nem csak anyagi lehetséges) a járőrszolgálati tevékenységet.

Nincs adatunk a 2014-ben Tapolca városban bűncselekményt, illetve szabálysértés elkövetett gyermekekről, fiatalokokról. A Rendőrkapitányság beszámolója szerint ugyanis ez nem kiadható adat. A rendőrség szerint mind a gyermekkorúak, mind a fiatalok körében jellemző probléma az iskolán belül bekövetkező jogsértések előfordulása, garázda jellegű magatartás, a közösségi élet rendjének be nem tartása. Család és ifjúság elleni bűncselekmény 11 alkalommal történt, 1 esetben történt kiskorú veszélyeztetése. Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény miatt tavaly 13 eljárás volt folyamatban, gyermek azonban nem volt érintett ezen ügyekben. A rendőrség szoros kapcsolatot tart fenn az oktatási intézményekkel, folyamatos a megelőzési tevékenység. A gyermekek és fiatalok többsége elfogadja az útmutatást. A problémás gyermekek s fiatalok esetében nagy probléma a szülők elhanyagoló magatartása, a velük való kapcsolatfelvétel.

A Rendőrkapitányság nagy hangsúlyt fektet a prevencióra. A tavalyi évben is több alkalommal tartottak előadást az iskolákban „Az interneten áldozattá válás”, illetve „Bűncselekmény elkövetővé válás” témakörökben és „Bűnmegelőzés” témakörben.

ÖSSZEGZÉS

Önkormányzatunk a 2014. évben a pénzbeli ellátások vonatkozásában eleget tett a törvényben megfogalmazottaknak. A tavalyi évben a rászoruló családoknak családonként magasabb összegű támogatást nyújtottunk, mint 2013-ban. További támogatások bevezetésére nem volt és megítélésünk szerint nincs is szükség, tekintettel arra, hogy a gyermekvédelmi kedvezmény bevezetése több támogatást biztosít (ingyenes tankönyv, ingyenes étkezés biztosítása, évi 2 alkalommal további pénzbeli támogatás, egyéb kedvezmények igénybe vétele). Jogos igény esetén minden alkalommal segítséget nyújtott az Önkormányzat a rászoruló családoknak.

A Gyvt. 94. § (2) bekezdése értelmében a települési önkormányzatnak a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vonatkozásában biztosítani kell a gyermekjóléti szolgáltatást, a gyermekek napközbeni ellátását – 10.000-nél több állandó lakos esetén a bölcsődei ellátást -, a gyermekek átmeneti gondozását, másrészt az önkormányzat szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást. Városunkban az előzőekben említett szolgáltatások csak részben biztosítottak. Hiányzik a helyettes szülői hálózat.

Tekintettel arra, hogy a város mérete és a veszélyeztetett gyermekek száma indokolja, a jövőben is kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy megfelelően képzett, és személyiségében is a feladatra alkalmas nevelőszülőt találjunk. Ezen a területen a helyi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat aktívabb tevékenysége szükséges.

Az utóbbi években megfigyelhető tendencia, hogy egyre több magatartászavaros, beilleszkedési és pszichés problémákkal küzdő gyermek és szülő kerül a gyámhatóság és hivatalunk látóterébe is. A családok létbizonytalansága hátrányosan érinti a gyermekek testi és lelki fejlődését. Sok gyermeket frusztrál családja rossz anyagi helyzete. Számos családnál jelent komoly problémát, hogy a szülő a mindennapi élethez szükséges anyagiak előteremtése céljából külföldön vállal munkát, a gyermek pedig itthon marad a nagyszülővel. A szülő hiánya sok esetben egyedül feldolgozhatatlan problémát jelent a gyermek számára. Nagy szükség van emiatt pszichológus szaktudására és igénybevételére.

Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat két főállású pszichológusa Tapolca városra és a környékbeli több mint húsz településre kiterjedően látja el feladatát, így sokszor heteket, hónapokat kell várni a mind leterheltebb szakemberekkel való konzultációra.

Ügyfeleink többségének anyagi lehetőségeit meghaladja, hogy magánpraxist folytató pszichológushoz forduljanak. Rendelkezésre álló forrás hiányában sajnos nincs lehetőség több szakember foglalkoztatására. A szakmai munka minőségét nagyban emelné és a gyermekeknek is kézzelfogható segítséget jelentene, ha a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatnál – esetleg valamelyik iskolában – főállású pszichológus szakember dolgozna.

Megoldatlan továbbá városunkban a gyermekek átmeneti gondozása. A Hajléktalan Szállón korábban működött ugyan egy krízisszoba, mely a krízishelyzetbe jutott családok elhelyezésére szolgált. A krízisszoba azonban 2009-ben megszüntetésre került, helyén kisebb átalakítással további egy szoba lett kialakítva férfi ügyfelek számára. A Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete által Taliándörögdön létrehozott családok átmeneti otthona kismértékű javulást jelent a nehéz helyzetbe került családok elhelyezésében, de a problémát nem oldja meg és hivatalos tudomásuk szerint az intézmény Várpalotára fog költözni. Az intézmény csupán 24 férőhelyes, az őszi-téli időszakban jellemzően teltházzal működik, így nem tudnak újabb bajba jutott családokat fogadni. A környező városokban működő otthonok (pl. Ajka, Veszprém) ellátási területe csak a székhely-település területére terjed ki. Helyi intézmény híján nem kis szervezést igényel, hogy a rászoruló ügyfelek számára megfelelő segítséget tudjunk találni.

Megoldást egy újabb, Tapolcán működő családok átmeneti otthona jelentene, melyet térségi összefogással, vagy esetlegesen e célra rendelkezésre álló pályázati források felhasználásával lehetne létrehozni.

Tapolca, 2015. május 14.

Dobó Zoltán sk.
polgármester